

Sprawozdanie

z

Warsztatu Refleksyjnego

będącego podsumowaniem ewaluacji wewnętrznej

Lokalne Grupy Działania „Ślężanie”

Warsztat przeprowadzono zgodnie z Wytycznymi MRiRW w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Merytoryczną podstawą przeprowadzenia warsztatu były dane zgromadzone przez biuro LGD, pochodzące z monitoringu realizacji Strategii, informacji pozyskanych od Samorządu Województwa, danych na temat funkcjonowania LGD, wywiadów z beneficjentami, opinii ekspertów, informacji z gmin na temat sytuacji społeczno-gospodarczej i raportu z ewaluacji zewnętrznej.

Warsztat przeprowadzono w dniu 23 lutego 2023 roku w Sobótce.

Moderator warsztatu - Elżbieta PASŁAWSKA, Prezes LGD Ślężanie

1. Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR przebiegała zgodnie z planem i można ją uznać za zadowalającą?

W 2022 roku LGD przeprowadziła 2 nabory wniosków;

- na Podejmowanie Działalności Gospodarczej z pulą środków przewidzianą na 14 premii po 60 000 zł. W limicie środków na dofinansowanie zakwalifikowano 14 wniosków, 17 wniosków znalazło się poza limitem
- Infrastrukturę Turystyczną i Rekreacyjną w trybie konkursowym z pulą środków na 8 projektów po 175 000 na jeden projekt (po 1 projekcie na gminę członkowską). Do konkursu zgłoszono 8 wniosków, z czego pozytywnie oceniono 7 i przyjęto je do dofinansowania.

Kolejny nabór na podejmowanie działalności gospodarczej, podobnie jak nabór przeprowadzony w roku 2021 doprowadził do trudnej sytuacji, w której niektórzy beneficjenci rezygnowali z podpisywania umów na realizowanie zadania. Podyktowane to było trudną sytuacją zewnętrzną; pandemią koronawirusa, niepokojami wywołanymi wojną w Ukrainie, wysoką inflacją wpływającą na zmienność cen produktów i maszyn oraz niepewność i niepokój o przyszłość podejmowanych aktywności gospodarczych. Wszystko to znacząco wpływa na podejmowane przez potencjalnych beneficjentów decyzje.

Na szczęście zarówno w naborze z 2021 roku jak i w 2022 znalazło się wielu zainteresowanych uzyskaniem premii dla których zabrakło środków i to oni kolejno zapraszani byli i są do podpisywania umów.

Rekomendacja:

Świadczenie daleko idącej pomocy beneficjentom na etapie uzupełnień i wyjaśnień jak i realizacji zadań i składania wniosków o płatność.

2. Czy jakość projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych jest zadowalająca? W jakim stopniu jakość składanych projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych wpływa na osiągnięcie wskaźników w zaplanowanym czasie?

Wnioski składane przez grantobiorców są na wysokim poziomie, pokazują, że wnioskodawcy mają przemyślane projekty. Problemy pojawiają się w związku z bardzo dynamicznym wzrostem cen, które burzą opracowane biznesplany. Dodatkowe problemy pojawiają się w obszarze związanym z ubezpieczeniami społecznymi. Mimo wielokrotnego zwracania przez pracownice biura uwagi na obowiązek pełnego ubezpieczenia zdarza się, że beneficjenci posiadający zatrudnienie uważają, że nie mają obowiązku by się „ubezpieczać podwójnie”.

Dla wnioskodawcy pierwszy raz podchodzącego do zadania wniosek wydaje się bardzo trudny, szczególnie biznesplan w przedsięwzięciach związanych z przedsiębiorczością. Znaczna część takich wnioskodawców korzysta z pomocy zewnętrznych ekspertów lub firm konsultingowych. Takie wnioski są poprawne pod względem technicznym ale często zawierają nieścisłości lub błędy logiczne.

We wszystkich przypadkach decydującą zmienną wpływającą na jakość wniosku jest doradztwo prowadzone przez pracowników LGD. Beneficjenci mają stały kontakt z biurem, szukając rady w bieżących problemach.

Rekomendacja:

Utrzymać wysoką jakość doradztwa jako ważnego czynnika wpływającego na jakość wniosku a w perspektywie na jego realizację.

3. W jakim stopniu stosowane kryteria wyboru projektów spełniają swoją rolę?

Kryteria nasze nie uległy zmianie. O jakości kryteriów świadczy brak protestów. Liczyliśmy na to, że w zasadzie wyczerpaliśmy pulę dostępnych środków i nie będziemy prowadzić już naborów w części dotyczącej przedsiębiorczości. W ostatnich dwóch naborach na podejmowanie działalności, w związku z bardzo dużym zainteresowaniem naborami, większym niż dostępne na ten cel środki powstały listy „rezerwowe”. W związku z tym temat głębszego analizowania kryteriów pozostawiliśmy na czas pracy nad nową strategią.

Kryterium, które zdaniem członków Rady wymagające analizy i zmian to wykorzystanie zasobów lokalnych, opartych na lokalnych produktach rolnych. Podobnie problematyczne jest skuteczne weryfikowanie zgodności wniosków z kryteriami dotyczącymi innowacyjności oraz zmian klimatu. Te ostatnie wymagać będą szerszego opisu. O ile wcześniej ustalano kryteria „zero jedynkowe” o tyle coraz częściej członkowie Rady skłonni są wnioskować by w kolejnym okresie programowania wprowadzić kryterium do indywidualnej oceny członków o dużej wadze, które będzie znacznie różnicować wyniki końcowe.

Rekomendacja:

Należy przeprowadzić analizę katalogu kryteriów oraz warunków wypełnienia tych kryteriów w perspektywie nowej strategii (szczególnie w kwestii innowacyjności) oraz wprowadzenia katalogu działań z zakresu ochrony i odtwarzania klimatu na wzór katalogu elementów infrastruktury rekreacyjnej z Misiem Ślęzysławem. Lista taka zawierałaby elementy których realizacja sprawi, że małe działania każdego z beneficjentów czy grantobiorców miałyby wpływ na poprawę środowiska naturalnego, np.: instalowanie zbiorników na deszczówkę, budowa przydomowych oczek wodnych, wyposażanie obiektów w zgniatarki butelek czy puszek, budowa zielonych przystanków, tworzenie sieci mini zbiorników małej retencji, montowanie instalacji szarej wody itp.

4. W jakim stopniu wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i w jakim stopniu przyczyniają się do odpowiadania na potrzeby społeczności z obszaru LGD?

Wszystkie wybrane projekty przyczyniły się do osiągnięcia celów LSR. LSR została opracowana w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy społeczne tak więc każda operacja realizująca LSR wpisuje się w odpowiedź na potrzeby społeczne obszaru LGD.

Członkowie Rady zwracali przy ocenie wniosków szczególną uwagę na synergii zgłaszanych projektów z założeniami LSR.

Duża ilość powstałych dzięki przyznanym premiom nowych podmiotów gospodarczych ma istotny wpływ na rozwój gospodarczy gmin członkowskich. Gdyby nie kryzys gospodarczy i duża inflacja wpływ ten byłby bardzo widoczny.

Koniec okresu programowania i zakończenie naborów grantowych sprawił, że kontakt z organizacjami działającymi na naszym obszarze nieco osłabł. Aby temu zapobiec ale też zorientować się w aktualnych potrzebach i podtrzymać bieżący kontakt LGD zorganizowała cykl spotkań z organizacjami pozarządowymi, kołami gospodyń wiejskich i sołtysami.

LGD poprzez media społecznościowe informuje mieszkańców, organizacje, kgw o aktualnościach, zmianach przepisów, dobrych praktykach, źródłach i możliwościach pozyskiwania środków zewnętrznych.

Rekomendacje:

Dalej wspierać gminy o mniejszej aktywności i działać na rzecz wyrównywania szans na obszarze. Podjąć próbę sieciowania organizacji pozarządowych tak, by LGD stało się ważnym ośrodkiem dystrybucji informacji oraz skupiało NGO wokół silnego lidera.

5. Czy przyjęty system wskaźników sprawdza się i dostarcza wszystkich potrzebnych informacji?

Na obecnym etapie wdrażania LSR nie ma zagrożenia poziomu realizowania wskaźników. Coraz częściej beneficjenci wnioskuje do Rady LGD o zmniejszenie poziomu dodatkowego zatrudnienia oraz o wydłużenie terminów realizacji i rozliczenia operacji.

Zagrożona jest realizacja wskaźnika w zakresie rozwoju działalności, w związku z wycofaniem się jednej beneficjentki zakładany wskaźnik 8 podmiotów spadł nam do 7, ale zawnioskowaliśmy do UMWD o przeprowadzenie naboru w ramach uwolnionych środków.

Planowane liczba utworzonych miejsc pracy to 90, a obecnie mamy 94. Liczba ta wzrośnie po podpisaniu wszystkich umów. Z chwilą przeprowadzenia planowanych naborów wskaźnik wzrośnie o 5 miejsc pracy ale wzrośnie też jego wykonanie.

Rekomendacja:

Monitorować realizację wskaźników i reagować na ewentualne zagrożenia.

6. Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów są przyjazne dla beneficjentów?

Procedury są stosunkowo łatwe tylko dla doświadczonych wnioskodawców. Pierwsze podejście do wniosku nawet dla pracowników samorządowych ujawnia znaczące różnice w PROW w stosunku do innych funduszy.

Procedury grantowe znacząco wypaczają głęboki sens stosowania tego narzędzia przez LGD. Przede wszystkim dotyczy to braku pełnego prefinansowania grantów w sytuacji gdy organizacje pozarządowe nie posiadają własnych środków finansowych. Przerzucenie finansowania na LGD generuje dodatkowe koszty.

Po analizie obecnych rozwiązań przyjętych przez naszą LGD widzimy, że zasada etapowania 80% jako prefinansowanie i refundacja pozostałych 20 % przyznanego grantu po jego rozliczeniu, która miała dawać nam pewnego rodzaju bezpieczeństwo niepotrzebnie skomplikowało proces przysparzając wszystkim problemów, pracy i kosztów. Granty powinny być w całości przez LGD prefinansowane. Wpłyne to na zmniejszenie biurokracji i ułatwi dostęp do środków także małym organizacjom.

Sprawdziła się zasada dopuszczenia do grona grantobiorców osób fizycznych. Małe sołectwa na terenie których nie działają żadne organizacje pozarządowe nie miałyby szans na dostęp do środków, gdyby na ich rzecz nie mogli aplikować np. sołtysi bądź aktywni liderzy.

Prefinansowanie działań w zakresie grantów w całości i im ułatwi działanie.

Rekomendacja:

Przygotować analizę procedur grantowych celem poprawy jakości grantów w kolejnym okresie programowania. Przygotować zakres szkoleń w tym zakresie.

7. Jaka jest skuteczność działania biura LGD (działań animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?

Powierzchnia biura naszego LGD jest zbyt mała, żeby można prowadzić w nim jakiekolwiek działania animacyjne, Każde zainicjowane działanie wymaga od nas odpłatnego wynajmu pomieszczeń. Ogromna praca administracyjna z dokumentacją naborów i realizacją tak dużej ilości grantów ograniczyła naszą zdolność inicjowania działań animacyjnych. Mimo trudności LGD prowadzi szerokie działania w zakresie kreowania i promocji Ślęzańskiego Produktu Lokalnego. Prowadzimy na FB Stronę Spizarnia Misia Ślęzysława, na której prezentujemy nasze produkty i producentów. Pod koniec roku opracowano kolejną, poszerzoną edycję mapy produktu (aktualnie w druku). We współpracy z Gminą Marcinowice i z ich środków wydano ulotkę Produkt Lokalny Gminy Marcinowice. Wydanie ulotki poprzedzone było spotkaniem producentów u opracowaniem planów promocyjnych na rok 2023.

Łącznie prowadzimy 5 stron na FB, za pomocą których informujemy o aktualnościach i promujemy obszar LGD oraz samą organizację.

Biuro mimo małej powierzchni jest otwarte dla wszystkich członków i sympatyków. Na bieżąco prowadzone są działania pomocowe i doradcze kierowane do naszych beneficjentów i odpowiadające na ich potrzeby.

Zrealizowaliśmy 3 projekty współpracy, 1 krajowy i 2 międzynarodowe. Wszystkie w trójpartnerstwie z sąsiednimi LGD-ami. Projekt krajowy to rozbudowa i przebudowa portalu turystycznego Wrota Regionu, jeden z projektów międzynarodowych z 2 partnerami Czech poświęcony tradycjom kulinarnym i promocji produktu lokalnego, drugi projekt realizowany podczas wizyty studyjnej u partnera z Chorwacji dotyczy także produktu lokalnego jako wzmocnienia oferty turystycznej, ale też zasadom ich dystrybucji na własnym obszarze ale też poza nim. Przygotowujemy się właśnie do podjęcia partnera chorwackiego na naszym terenie.

Rekomendacje;

Przeanalizować skuteczność planu komunikacji i dostosować go do aktualnych potrzeb.

8. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD, by skuteczniej realizowała cele LSR?

Pod potrzeby nowej strategii przygotować system szkolenia beneficjentów i grantobiorców, Przeanalizować i wdrożyć katalog jasnych i precyzyjnych kryteriów wyboru operacji a także kryteriów dostępowych.

Rekomendacje:

Wywierać wpływ na maksymalne uproszczenie procedur

9. Inne zagadnienia związane z procesem realizacji LSR;

Podjąć starania o pozyskanie pomieszczeń na biuro LGD o większej powierzchni

10. Sposób wykorzystania rekomendacji.

Rekomendacje wypracowane w toku ewaluacji wewnętrznej, której podsumowaniem był warsztat refleksyjny sprzed roku zostały zrealizowane w pełnym zakresie.

Obecnie przedstawione rekomendacje należy przeanalizować przez zespół złożony z pracowników biura, Zarządu, Rady LGD oraz Zespołu ds. Opracowania LSR na nowy okres programowania.

W trakcie warsztatu pytania stanowiącymi bazę do dyskusji wskazanymi powyżej zaprezentowano w formie prezentacji.

Poza tym zaprezentowano dwa zestawienia;

- działań realizowanych w ramach konkursów, na; podejmowanie działalności gospodarczej, rozwój działalności gospodarczej infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną

77 działalności zarejestrowanych, 5 kolejnych wniosków jest w weryfikacji, są to wnioski „spod kreski”

5 kolejnych premii będzie z naboru z różnic kursowych

+ 7 umów z Rozwoju Działalności

Kolejny będzie z nowego naboru

Z umów już podpisanych mamy 94 nowe miejsca pracy, po weryfikacji wszystkich wniosków będzie 99 miejsc pracy

+ te które powstaną w ramach naborów z różnic kursowych (min. 6)

W zakresie Infrastruktury Turystycznej i Rekreacyjnej rozdysponowanej w drodze procedury konkursowej zrealizowano 10 dużych projektów (24 obiekty) Jesteśmy przed ogłoszeniem kolejnego naboru na trzy zadania po 175 000 zł.

- działań realizowanych w ramach grantów

12 naborów w 3 zakresach tematycznych + 3 nabory uzupełniające, 162 zadania + 1

W najbliższy wtorek kończymy kolejny, 4czwarty nabór uzupełniający na publikacje i planowany jest jeszcze nabór na Infrastrukturę (8 zadań po ok. 20 tys. zł).

Uczestnicy Warsztatu uznali że dopiero w takim zestawieniu widać jak pozytywne są efekty naszych działań.